

Bruselj, 15. januar 2020
(OR. en)

5269/20

ECOFIN 18
FIN 16
FSTR 4
REGIO 5
CLIMA 10
ENV 23
ENER 9
TRANS 19
SUSTDEV 2
AGRI 18
COMPET 10
IND 6
MI 10

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalnega sekretarja Evropske komisije: direktor Jordi AYET PUIGARNAU
Datum prejema:	15. januar 2020
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2020) 21 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ Naložbeni načrt za trajnostno Evropo Naložbeni načrt za evropski zeleni dogovor

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2020) 21 final.

Priloga: COM(2020) 21 final

Bruselj, 14.1.2020
COM(2020) 21 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Naložbeni načrt za trajnostno Evropo

Naložbeni načrt za evropski zeleni dogovor

1. UVOD

Evropski zeleni dogovor je odziv Evropske unije na podnebne in okoljske izzive, katerih reševanje sta najpomembnejši nalogi te generacije. Je nova strategija za rast, katere cilj je EU preobraziti v pravično in uspešno družbo s sodobnim, konkurenčnim in z viri gospodarnim gospodarstvom, ki v letu 2050 ne bo ustvarjalo nobenih neto emisij toplogrednih plinov, v katerem bosta okolje in zdravje državljanov zaščitena in v katerem bo rast ločena od rabe virov.

Naložbeni načrt za trajnostno Evropo je naložbeni steber evropskega zelenega dogovora. Trajnostna Evropa zahteva precejšnja vlaganja v vseh gospodarskih sektorjih. Za dosego podnebnih in energetskih ciljev do leta 2030¹ bodo do takrat potrebne dodatne naložbe v višini 260 milijard EUR letno². Komisija je že napovedala, da namerava predstaviti načrt, za katerega je bila izvedena ocena učinka, v katerem se bo še okrepila ambicioznost podnebnih ciljev EU za leto 2030 postali še ambicioznejši, potrebne pa bodo tudi dodatne naložbe za doseganje širših okoljskih in socialnih ciljev, ki si jih je zastavila EU³.

Zanimanje vlagateljev za trajnostne priložnosti z izmerljivim vplivom je vedno večje. Na podlagi nedavnih ocen se je letno izdajanje zelenih obveznic na svetovni ravni od leta 2016 potrojilo in leta 2019 doseglo približno 225 milijard EUR. Potreben je okvir za premoščanje vrzeli med cilji politike in znatnimi zasebnimi finančnimi viri, ki so na voljo.

Naložbeni načrt za trajnostno Evropo bo v prihodnjem desetletju iz proračuna EU in povezanih instrumentov mobiliziral zasebne in javne trajnostne naložbe v višini vsaj 1 000 milijard EUR. V njem je predstavljen celovit okvir za trajnostni prehod po celi EU. Ta okvir bo osredotočen na podnebne, okoljske in socialne naložbe, od slednjih pa tiste, ki so povezane s trajnostnim prehodom.

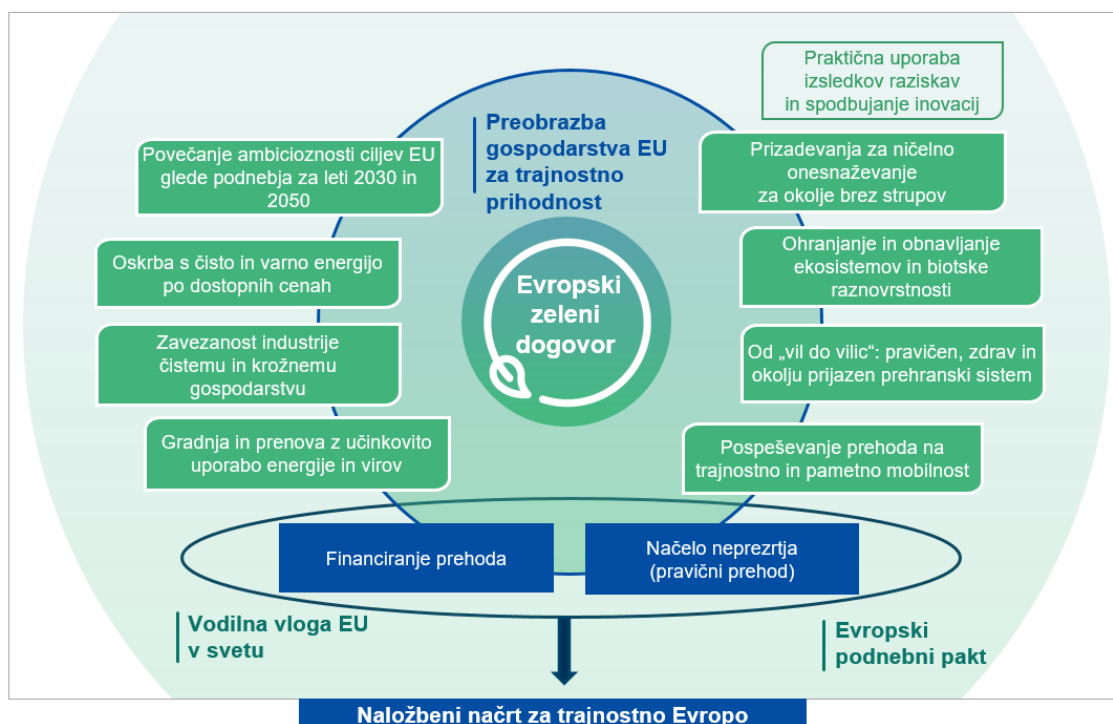
Vendar to za obvladovanje prihodnjih izzivov ne bo dovolj. Zasebni akterji bodo morali zagotoviti ustrezen delež. Komisija z združitvijo sklopa novih političnih pobud in okrepljenih zavez glede instrumentov, ki se trenutno izvajajo, v okviru enotnega političnega okvira, spodbuja novo politiko na tem področju ter zagotavlja večji učinek in skladnost okvira EU za trajnostne naložbe. Komisija si bo še naprej prizadevala za mobilizacijo dodatnih virov financiranja za doseganje ciljev zelenega dogovora.

¹ Ključni cilji za leto 2030 so: vsaj 40-odstotno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (z ravni iz leta 1990), vsaj 32-odstotni delež energije iz obnovljivih virov in vsaj 32,5-odstotno izboljšanje energijske učinkovitosti.

² V primerjavi z izhodiščnim scenarijem – sporočilo „Združeni pri uresničevanju energetske unije in podnebnih ukrepov – Postavitev temeljev za uspešen prehod na čisto energijo“ (COM(2019) 285).

³ Komisija ocenjuje, da poleg ukrepov, ki se nanašajo na podnebne spremembe, obstaja velika vrzel v trajnostnih naložbah na področju okolja, vključno z varstvom okolja in upravljanjem virov, in sicer v višini 100 milijard EUR in 150 milijard EUR letno. V zvezi s socialnimi naložbami je delovna skupina na visoki ravni za naložbe v socialno infrastrukturo ocenila, da bi bilo potrebnih dodatnih 142 milijard EUR letno za cenovno dostopna stanovanja, zdravstveno varstvo in dolgotrajno oskrbo, izobraževanje in vseživljenjsko usposabljanje. Te naložbe se ne nanašajo izključno na stroške podpore za zeleni prehod.

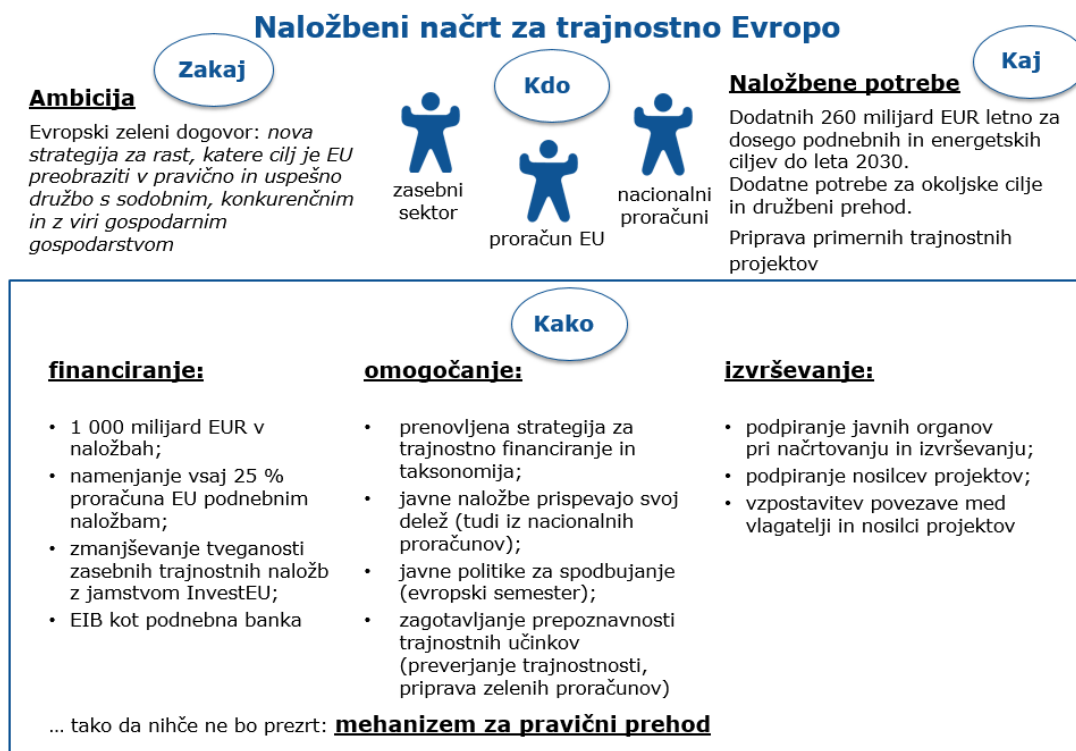
Slika 1. Naložbeni načrt v okviru evropskega zelenega dogovora

Naložbeni načrt za trajnostno Evropo bo omogočil prehod na podnebno nevtralno in zeleno gospodarstvo z naslednjimi tremi pristopi:

- **prvič, načrt bo v naslednjem desetletju v okviru proračuna EU mobiliziral vsaj 1 000 milijard EUR trajnostnih naložb.** Iz proračuna EU bo za podnebje in okolje namenjen delež javnofinančnih odhodkov, ki bo večji kot kdaj koli prej. To bo privabilo zasebno financiranje prek jamstev in pripomoglo k pravičnejšemu prehodu s spodbujanjem naložb v javnem sektorju v regijah, ki jih bo najbolj prizadel prehod prek mehanizma za pravični prehod;
- **drugič, ustvaril bo omogočitveni okvir za zasebne vlagatelje in javni sektor.** Njegov cilj bo zagotoviti stroškovno učinkovit, pravičen ter socialno uravnotežen in socialno pravičen prehod. Finančne institucije in zasebni vlagatelji morajo imeti orodja za ustrezno opredelitev trajnostnih naložb. Ključnega pomena za povečanje njihovih zmogljivosti bodo zlasti taksonomija EU, načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“ in preverjanje trajnostnosti. Kar zadeva javni sektor, bodo evropski semester, pregled izvajanja okoljske politike, nacionalni energetske in podnebni načrti v okviru energetske unije ter načrti, ki se zahtevajo v okviru sektorske okoljske zakonodaje (npr. o odpadkih, vodi, biotski raznovrstnosti in zraku), omogočili ustrezno opredelitev potreb po naložbah;
- **tretjič, načrt bo javnim upravam in nosilcem projektov zagotavljal prilagojeno podporo pri opredeljevanju, strukturiranju in izvajanju trajnostnih projektov.** Okrepila se bo podpora javnim organom pri ocenjevanju finančnih potreb in načrtovanju nadaljnjih naložb ter neposredna podpora javnim in zasebnim nosilcem projektov.

Slika 2. Naložbeni načrt za trajnostno Evropo

Naložbeni načrt za trajnostno Evropo prispeva k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja. To je v skladu z zavezo iz sporočila o evropskem zelenem dogovoru, da se cilji trajnostnega razvoja postavijo v središče oblikovanja politik in ukrepanja EU.

2. IZZIV NA PODROČJU NALOŽB

Za prehod na podnebno nevtrarno in okoljsko trajnostno gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe, bodo potrebne znatne naložbe. Doseganje sedanjih podnebnih in energetskih ciljev za leto 2030 zahteva 260 milijard EUR dodatnih naložb letno⁴. Ta številka zajema predvsem naložbe, povezane z energijo, stavbe in del prometnega sektorja (vozila)⁵. Povprečne potrebe po naložbah po sektorjih⁶ so največje pri obnovi stavb. Ti naložbeni tokovi bi morali postati trajnostni.

Znatne naložbe bodo potrebne tudi v drugih sektorjih, zlasti v kmetijstvu, za reševanje širših okoljskih izzivov, vključno z izgubo biotske raznovrstnosti in onesnaževanjem, zaščito naravnega kapitala in podporo krožnemu in modremu gospodarstvu, pa tudi za človeški kapital in socialne naložbe, povezane s preходом.

Digitalizacija je ključnega pomena za zeleni dogovor. Znatne naložbe v evropske strateške digitalne zmogljivosti ter v razvoj in obsežno uvajanje vrhunskih digitalnih tehnologij bodo

⁴ V primerjavi z izhodiščnim scenarijem – COM(2019) 285.

⁵ Podatki za promet vključujejo skupne odhodke za naložbe v mobilna sredstva, ne pa naložb v infrastrukturo in sisteme za lažjo souporabo vozil itd. Podatki ne vključujejo posodobljenih predpostavk o stroških tehnologije, ki se uporabljajo za dolgoročno strategijo.

⁶ Te ocene se štejejo za konservativne. Velike potrebe po naložbah v kmetijstvo, ali prilagajanje podnebnim spremembam, ali ohranjanje in obnovo ekosistemov in biotske raznovrstnosti niso vključene zaradi trenutnega pomanjkanja podatkov.

zagotovile pametne, inovativne in prilagojene rešitve za reševanje vprašanj, povezanih s podnebjem.

Načrt, napovedan v evropskem zelenem dogovoru, za povečanje cilja zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v EU za leto 2030, bo ustvaril še večje potrebe po naložbah. V poglobljeni analizi v podporo dolgoročni strateški viziji Komisije za podnebno nevtravno gospodarstvo EU je že bilo ugotovljeno, da bodo za prehod na nizkoogljično gospodarstvo morda potrebne dodatne naložbe v višini do 2 % BDP do leta 2040. To bo morda treba še pospešiti, da bi se ambicioznejši cilji dosegli že do 2030.

3. FINANCIRANJE: MOBILIZACIJA TRAJNOSTNIH NALOŽB IZ VSEH VIROV

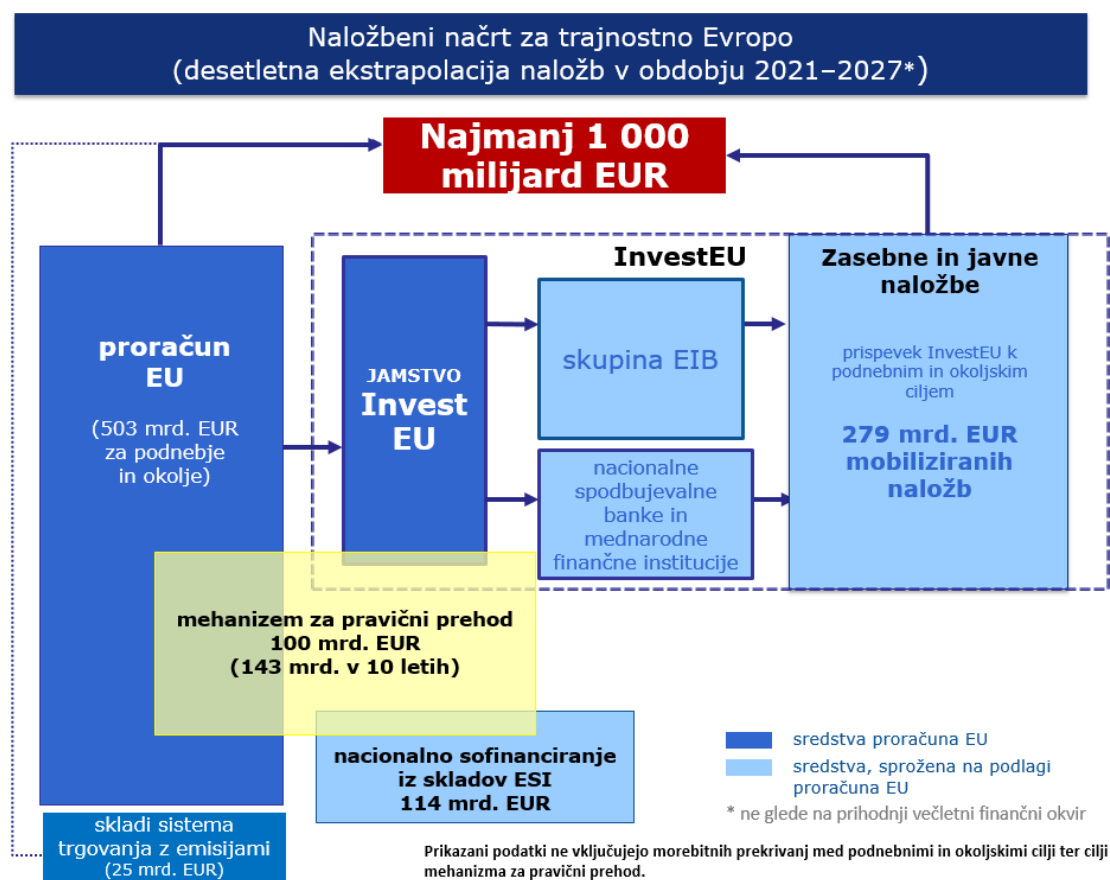
Naložbeni načrt za trajnostno Evropo, ki je investicijski steber evropskega zelenega dogovora, bo v naslednjem desetletju mobiliziral vsaj 1 000 milijard EUR trajnostnih naložb. Ta znesek financiranja za prehod na zeleno gospodarstvo se doseže z odhodki v okviru dolgoročnega proračuna EU, pri čemer bo četrtina teh sredstev namenjena za podnebne ukrepe, in zajema predvidene okoljske odhodke v višini 39 milijard EUR. Poleg tega bo načrt s povečanjem proračunskega jamstva EU v okviru programa InvestEU spodbudil dodatno zasebno financiranje.

Naložbeni načrt za trajnostno Evropo poleg javnofinančnih odhodkov EU, povezanih s podnebnimi ukrepi in okoljsko politiko, zajema tudi zneske, ki se uporabljajo v okviru mehanizma za pravični prehod, ki bo najbolj prizadetim regijam pomagal pri prehodu.

Evropska investicijska banka bo postala podnebna banka Unije. Napovedala je, da bo postopoma povečala delež svojega financiranja, namenjenega podnebnim ukrepom in okoljski trajnostnosti, da bo leta 2025 dosegla 50 % svojih dejavnosti. Ključnega pomena bo tudi sodelovanje z drugimi finančnimi institucijami.

Čeprav je iz tega prispevka razvidno, da je EU zavezana financiranju zelenega dogovora, ta vložek sam ne bo zadoščal za sprostitev sredstev za potrebne naložbe. Potrebni bodo obsežni prispevki iz nacionalnih proračunov in zasebnega sektorja.

Slika 3. Sredstva za financiranje v višini vsaj 1 000 milijard EUR v obdobju 10 let⁷ v okviru naložbenega načrta za trajnostno Evropo

⁷ Te številke so preprosta desetletna ekstrapolacija predloga Komisije za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 brez poseganja v prihodnji večletni finančni okvir po letu 2027, ob predpostavki, da se ambicioznost podnebnih ciljev vsaj ohrani.

Kako bo proračun EU v naslednjem desetletju mobiliziral vsaj 1 000 milijard EUR?

Mobilizacija vsaj 1 000 milijard EUR v naslednjem desetletju zahteva kombinacijo sredstev iz proračuna EU, kot je predlagala Komisija, ter dodatnih javnih in zasebnih naložb, sproženih na podlagi proračuna EU.

Odhodki, povezani s podnebjem in okoljem, v proračunu EU bodo od leta 2021 do 2030 zagotovili 503 milijarde EUR, v skladu s ciljem glede vključevanja podnebnih ukrepov v višini 25 %, predlaganim za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, in vključno z odhodki za okolje v vseh programih⁸. **To bo sprožilo dodatno nacionalno sofinanciranje v višini 114 milijard EUR** v tem časovnem okviru za podnebje in okolje.

Sklad InvestEU bo v obdobju 2021–2030 povečal zasebne naložbe in javne naložbe, povezane s podnebjem in okoljem, za približno 279 milijard EUR, tako da bo s proračunskim jamstvom EU zagotovil zmanjšanje tveganja pri operacijah financiranja in naložbenih operacijah.

Da nihče ne bo prezrt, bo **mehanizem za pravični prehod** vključeval financiranje iz proračuna EU, sofinanciranje iz držav članic ter prispevke iz InvestEU in EIB, da bi **dosegli naložbe v višini 100 milijard EUR, ki bodo mobilizirane v obdobju 2021–2027**, s čimer bo z desetletno ekstrapolacijo doseženih 143 milijard EUR za zagotovitev pravičnega prehoda.

Skladi za inovacije in modernizacijo, ki niso del proračuna EU, vendar se financirajo z delom prihodkov od prodaje pravic do emisije ogljika na dražbi v okviru sistema trgovanja z emisijami, **bodo zagotovili vsaj približno 25 milijard EUR** za prehod EU na podnebno nevtralnost.

3.1. Povečanje ambicij proračuna EU in z njim povezanih programov

Komisija je v okviru svojega predloga za naslednji večletni finančni okvir EU predlagala povečanje ambicij, povezanih s podnebjem, na 25 %. Komisija poziva Evropski parlament in Svet, naj v pogajanjih, ki potekajo, ohranita vsaj to raven ambicij.

Različni programi, ki jih Komisija predlaga za naslednji večletni finančni okvir, bodo vključevali posebne ukrepe za okrepitev povezave med izvrševanjem proračuna EU in ciljem bolj zelene in brezogljične Evrope, na primer:

- Kohezijski sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj naj bi v naslednjih 7 letih (2021–2027) vložila najmanj 108 milijard EUR v projekte, povezane s podnebjem in okoljem, kar je več kot 30 % skupnih sredstev;
- prihodnja skupna kmetijska politika bo 40 % svojih skupnih sredstev namenila za podporo ciljem, povezanim s podnebjem. Vsa neposredna plačila bodo pogojena s strožjimi okoljskimi in podnebnimi zahtevami;
- vsaj 35 % proračuna programa Obzorje Evropa (predvidoma 35 milijard EUR) bo podpiralo podnebne cilje. Poleg tega Komisija v zadnjem letu programa Obzorje 2020

⁸ Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, Evropski kmetijski jamstveni sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj, Kohezijski sklad, Obzorje Evropa in skladi Life.

pripravlja dodaten razpis v višini približno 1 milijarde EUR, ki bo dodeljena prednostnim nalogam zelenega dogovora, poleg že obstoječih dodeljenih sredstev v višini 1,35 milijarde EUR v letu 2020;

- sredstva programa LIFE se bodo povečala za 72 % v primerjavi z obdobjem 2014–2020, in sicer na 5,4 milijarde EUR. Več kot 60 % sredstev tega programa bo namenjenih podnebnim ciljem, vključno z 0,95 milijarde EUR za podnebne ukrepe in 1 milijardo EUR za prehod na čisto energijo ter 2,15 milijarde EUR za naravo in biotsko raznovrstnost;
- vsaj 60 % proračuna instrumenta za povezovanje Evrope (podpora prometnim, energetske in digitalnim infrastrukturnim) bo namenjenih podpori podnebnih ciljev;
- Evropski socialni sklad plus bo podpiral izpopolnjevanje in prekvalifikacijo predvidoma 5 milijonov ljudi za zelena delovna mesta in zeleno gospodarstvo.

Proračun EU bo prispeval k doseganju podnebnih ciljev tudi na strani prihodkov. Komisija je maja 2018 predložila predlog sklepa o virih lastnih sredstev, ki je vključeval košarico o novih lastnih sredstvih. Eden od njegovih ključnih elementov je lastni vir neregulirane odpadne plastične embalaže, ki bo prispeval k ciljem na ravni EU, opredeljenim v strategiji ravnanja z odpadki. Poleg tega naj bi bilo v skladu s predlogom Komisije 20 % prihodkov iz dražb sistema EU za trgovanje z emisijami (ETS) dodeljenih proračunu EU kot lastna sredstva.

Prav tako bosta sklad za modernizacijo sistema EU za trgovanje z emisijami in sklad za inovacije, ki sta financirana zunaj dolgoročnega proračuna EU, namenila dodatna sredstva za prehod na zeleno gospodarstvo. Sklad za inovacije bo podpiral naložbe v povečevanje obsega prebojnih nizkoogljičnih tehnologij in procesov na področju energije iz obnovljivih virov in energetske intenzivnih panog, vključno z zajemanjem, uporabo in shranjevanjem ogljikovega dioksida ter shranjevanjem energije. Namen je deliti inovacijsko tveganje z nosilci projektov, da se podprejo edinstveni in zelo inovativni projekti ter da evropska industrija postane vodilna v svetu na področju teh čistih tehnologij. Komisija trenutno pripravlja prvi razpis za sklad za inovacije, ki naj bi se začel izvajati sredi leta 2020, in sicer v vrednosti 1 milijarde EUR. V naslednjih mesecih bo organiziranih več delavnic, na katerih bodo sodelovali nosilci projektov ter drugi zasebni in javni vlagatelji, da bi lahko razvili sklop učinkovitih meril za izbor. Sklad za modernizacijo bo olajšal naložbe v modernizacijo elektroenergetskega sektorja in širših energijskih sistemov, s čimer se bo povečala energijska učinkovitost v 10 državah članicah z nižjimi dohodki. Prav tako lahko podpre prekvalifikacijo in izpopolnjevanje ljudi, prizadetih zaradi prehoda. Komisija bo kmalu izvedla posvetovanje o izvedbenih pravilih za sklad za modernizacijo. V okviru revizije sistema EU za trgovanje z emisijami bo pregledala oba instrumenta in razmislila o dodelitvi dodatnih prihodkov v proračun EU za okrepitev financiranja pravičnega prehoda.

V skladu s sporočilom o evropskem zelenem dogovoru bo Komisija do poletja 2020 predstavila načrt, za katerega je bila izvedena ocena učinka, ki bo podlaga za povečanje ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov v EU za leto 2030, vključno z analizo potreb po naložbah. Glede na rezultat bi bilo za naslednji večletni finančni okvir primerno razmisliti o morebitnih spremembah ciljev, povezanih s podnebjem.

Komisija bo:

- na medinstitucionalnih pogajanjih zagovarjala zelo ambiciozne podnebne cilje večletnega finančnega okvira, in sicer vsaj 25 % odhodkov za podnebne ukrepe,
- okrepila sistem sledenja za spremljanje napredka pri doseganju tega cilja.

3.2. Privabljanje zasebnih naložb prek InvestEU

Nekatere naložbe, potrebne za prehod, prinašajo večje tveganje kot ga lahko prevzame zasebni sektor. V tem primeru je mogoče na ciljno usmerjen način uporabiti javna sredstva, da se zmanjša tveganost projektov in spodbudi zasebno financiranje. Program InvestEU, naslednik Evropskega sklada za strateške naložbe in 13 drugih finančnih instrumentov EU, bo z zagotovitvijo proračunskega jamstva EU za delno kritje tveganja operacij financiranja in naložbenih operacij mobiliziral 650 milijard EUR v 7 letih. InvestEU je treba v celoti izkoristiti za podporo ciljem evropskega zelenega dogovora. Zato je bistvenega pomena, da se v okviru tekočih medinstitucionalnih pogajanj doseže ambiciozen podnebni cilj za InvestEU. Komisija je predlagala cilj vsaj 30 %, ki bi sprožil podnebne naložbe v višini približno 195 milijard EUR od leta 2021 do leta 2027, tj. skoraj 28 milijard EUR letno in 280 milijard EUR v tem desetletju.

InvestEU bo podpiral trajnostne naložbe v vseh gospodarskih sektorjih. Prav tako bo razširil trajnostne prakse med zasebnimi in javnimi vlagatelji. Komisija bo predložila metodologijo spremljanja odhodkov za podnebne ukrepe za merjenje prispevka posameznih operacij financiranja in naložbenih operacij k podnebnim in okoljskim ciljem programa. Poleg tega bo vzpostavila metodo za „preverjanje trajnostnosti“, na podlagi katere bodo morali nosilci projektov nad določeno velikostjo oceniti okoljski, podnebni in socialni učinek teh projektov. Ker bodo te metode uporabljali vsi izvajalski partnerji programa InvestEU (skupina Evropske investicijske banke, nacionalne spodbujevalne banke in institucije, mednarodne finančne institucije) in bo tudi referenčna točka za zasebne vlagatelje in finančne posrednike, ki sodelujejo v programu, se pričakuje, da se bodo razširile preko programa InvestEU. Za te metode se bo ustrezno uporabljal klasifikacijski sistem na ravni EU za okoljsko trajnostne gospodarske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: taksonomija EU).

Komisija bo:

- izboljšala spremljanje podnebja in okolja ter smernic za preverjanje trajnostnosti v drugi polovici leta 2020. V teh smernicah bodo ustrezno uporabljena merila iz taksonomije EU, takoj ko bodo začela veljati;
- v sodelovanju z izvajalskimi partnerji programa InvestEU razvila finančne produkte za uporabo v okviru InvestEU, ki bodo usmerjeni v okoljsko, podnebno in socialno trajnostnost.

3.3. Prispevek Evropske investicijske banke in mobilizacija drugih finančnih institucij

Evropska investicijska banka ima ključno vlogo tudi pri financiranju prehoda na ogljično nevtrarno in trajnostno gospodarstvo. Uporablja lastna sredstva in proračunsko podporo EU v okviru različnih programov in instrumentov za financiranje podnebnih ukrepov in okoljskih naložb v EU in zunaj nje. Leta 2018 je skoraj 30 % odobrenih operacij EIB prispevalo k podnebnim ukrepom, s čimer so podprle naložbe v blažitev posledic podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter nizkoogljično rast, odporno na podnebne spremembe. EIB pričakuje, da bo ta prispevek za leto 2019 znašal 28–31 %. V desetih letih, kolikor traja naložbeni načrt za trajnostno Evropo, naj bi EIB zunaj pristojnosti EU zagotovila financiranje podnebnih naložb v višini približno 600 milijard EUR v vseh državah članicah.

Ko bo EIB postala podnebna banka, se bo njena vloga pri financiranju trajnostnega prehoda povečala. EIB bo postopoma povečala delež svojega financiranja, da bo do leta 2025 in po njem 50 % odhodkov namenila doseganju podnebnih ukrepov in okoljske trajnostnosti. Od tega bo večji delež izveden v okviru programa InvestEU, ki bo EIB omogočil, da bo izvajala inovativnejše projekte z večjo dodano vrednostjo na področju politike, tako da bo krila del tveganja operacij financiranja in naložbenih operacij. Poleg tega bo skupina EIB do konca leta 2020 vse svoje dejavnosti financiranja uskladila z načeli in cilji Pariškega sporazuma. Prvi korak v to smer je bilo sprejetje nove posojilne politike na področju energije 14. novembra 2019, ki daje prednost posojanju na področju energijske učinkovitosti, energije iz obnovljivih virov, novih zelenih tehnologij in novih vrst energetske infrastrukture, ki so potrebne za prihodnji nizkoogljični energetski sistem. Revidirana posojilna politika na področju energije predvideva tudi postopno opuščanje podpore energetskim projektom, ki so odvisni od fosilnih goriv, po koncu leta 2021, vključno z vsemi infrastrukturnimi projekti za zemeljski plin.

Druge mednarodne in nacionalne finančne institucije bodo imele vse večjo vlogo pri financiranju trajnostnosti v skladu s cilji politike EU. Komisija bo zato tesno sodelovala z njimi, da bi preučila, kako bi lahko njihove dejavnosti bolje uskladili s cilji evropskega zelenega dogovora.

Komisija bo:

- zagotovila, da operacije EIB, ki se financirajo v okviru pooblastil EU, zagotavljajo visoko dodano vrednost, tako v smislu zajetih sektorjev kot tudi v smislu profila tveganja financiranih projektov. To bo storjeno zlasti z izboljšanjem sistema poročanja in spremljanja, vključno z metodologijo spremljanja odhodkov za podnebne ukrepe;
- sodelovala z drugimi mednarodnimi in nacionalnimi finančnimi institucijami, da bi bolje uskladili svoje dejavnosti s cilji evropskega zelenega dogovora.

4. OMOGOČANJE: OBLIKOVANJE OKVIRA ZA JAVNE IN ZASEBNE NALOŽBE.

Evropski zeleni dogovor določa jasno usmeritev za celovit okvir politike za preobrazba gospodarstva EU. Cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050 bo vključen v zakonodajo, cilji za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v letu 2030 pa bodo postali ambicioznejši. Politike evropskega zelenega dogovora bodo uporabile mešanico predpisov in spodbud za obravnavo

zunanjih učinkov in izvajanje načela „onesnaževalec plača“, pri čemer se bodo stroški za družbo odražali v naložbenih odločitvah. Sistem EU za trgovanje z emisijami bo pregledan in bo dodatno pomagal zagotoviti učinkovito oblikovanje cen ogljika. Posebne pobude bodo obravnavale regulativne ovire, ki so specifične za posamezne sektorje, kot so ovire za financiranje in izvajanje naložb v energijsko učinkovitost v gradbenem sektorju. Konkurenčni in povezani trgi so potrebni tudi za zmanjševanje stroškov in spodbujanje inovacij. Podobno bo tudi Evropski svet za inovacije v okviru programa Obzorje Evropa prispeval k javno-zasebnim naložbam v prebojne inovacije, ki podpirajo evropski zeleni dogovor.

V tem širšem okviru bo naložbeni načrt za trajnostno Evropo omogočil prehod s ciljno usmerjenimi ukrepi na področjih, ki so neposredno povezana z naložbenimi odločitvami zasebnih vlagateljev in javnih subjektov.

4.1. Trajnostno financiranje postavljeno v središče finančnega sistema

Ker bodo morala zasebna podjetja in gospodinjstva v naslednjem desetletju zagotoviti večino trajnostnih naložb, je ključnega pomena, da se vzpostavijo jasni dolgoročni signali, ki bodo vlagatelje usmerjali k trajnostnim naložbam.

Za obravnavo znatne količine naložb, potrebnih za doseganje podnebnih in širših trajnostnih ciljev EU, je Komisija marca 2018 predlagala akcijski načrt za financiranje trajnostne rasti⁹. Na podlagi tega akcijskega načrta, ki prispeva k oblikovanju unije kapitalskih trgov, so bili vzpostavljeni pomembni temelji za spodbudne okvire za mobilizacijo finančnih sredstev za trajnostne naložbe. To velja zlasti za taksonomijo EU, razkrivanje informacij o trajnostnosti s strani finančnega sektorja ter referenčne vrednosti za podnebje. Z mednarodnim sodelovanjem, na primer prek mednarodne platforme za trajnostno financiranje, EU spodbuja usklajene pristope in povečan učinek trajnostnih financ na svetovni ravni.

Komisija zlasti podpira nedavni politični dogovor sozakonodajalcev v zvezi z uredbo o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb (taksonomija EU), ki bo nadalje opredeljen z delegiranimi akti Komisije. Taksonomija EU bo pokazala, ali je gospodarska dejavnost okoljsko trajnostna, in sicer na podlagi meril uspešnosti njenega prispevka k vsaj enemu od šestih okoljskih ciljev.

Komisija bo tudi preučila, kako se lahko taksonomija EU uporablja v okviru evropskega zelenega dogovora v javnem sektorju, in sicer zunaj InvestEU. Čeprav je bila taksonomija na začetku zasnovana za zasebne vlagatelje, bi jo lahko, ko bo dovolj razvita, uporabljali tudi subjekti javnega sektorja. Pomembno je, da obstaja konvergenca standardov med zasebnim sektorjem in javnimi bankami/subjekti, na primer Evropsko investicijsko banko.

Komisija bo na podlagi akcijskega načrta iz leta 2018 in v skladu z evropskim zelenim dogovorom predstavila prenovljeno strategijo za trajnostno financiranje v tretjem četrtletju leta 2020, katere cilj je še bolj okrepiti trajnostno financiranje. Podjetja bodo morala razkriti več podnebnih in okoljskih podatkov, da bodo vlagatelji v celoti obveščeni o trajnostnih naložbenih priložnostih in da bodo svoje naložbe lahko usmerili tako, da bodo podpirale zeleni dogovor. V ta namen bo Komisija pregledala direktivo o nefinančnem poročanju. Poleg tega bo prenovljena strategija dodatno povečala naložbene priložnosti, saj bo

⁹ COM(2018) 97 final.

olajšala opredelitev trajnostnih naložb z jasnim označevanjem različnih trajnostnih naložbenih produktov ter z razvojem in izvajanjem standarda EU za zelene obveznice.

Komisija bo:

- leta 2020 pripravila delegirane akte o ciljih glede podnebnih sprememb po taksonomiji EU in delegirane akte o drugih okoljskih ciljih po taksonomiji EU do konca leta 2021,
- preučila, kako se lahko taksonomija EU uporablja v okviru evropskega zelenega dogovora v javnem sektorju, in sicer zunaj InvestEU,
- začela javno posvetovanje o prenovljeni strategiji za trajnostno financiranje v prvem četrtletju leta 2020, da bi lahko v tretjem četrtletju leta 2020 predstavila prenovljeno strategijo,
- v letu 2020 vzpostavila standard EU za zelene obveznice ter preučila, kako bi lahko ta standard in drugi omogočitveni okviri povečali javno in zasebno financiranje za trajnostne naložbe.

4.2. Zagotavljanje smernic in ustreznih sredstev za trajnostne naložbe javnemu sektorju

Glavni vlagatelji v nekaterih sektorjih, zlasti infrastrukturi in javnih storitvah, so javni akterji. V številnih primerih morajo imeti javni organi vodilno in usklajevalno vlogo pri trajnostnih naložbah. Javni organi bodo morda morali vlagati tudi, kadar tržni akterji ne bodo mogli prispevati, zlasti kadar se socialne in okoljske koristi ne bodo odražale v zasebnih donosih ali kadar se bodo projekti obravnavali kot preveč tvegani. Če imajo te naložbe pogosto čezmejne učinke in učinke prelivanja med državami članicami, mora usklajevalno vlogo na ravni EU prevzeti Komisija.

Evropski semester zagotavlja dobro uveljavljen okvir za usklajevanje ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ki bo olajšal potrebne naložbe Unije in njenih držav članic v prehod na zeleno gospodarstvo. Semester prispeva k opredelitvi prednostnih naložb in ovir v vsaki državi članici. Poročila za posamezne države bodo omogočila, da se bodo razpoložljivi viri financiranja iz skladov EU ujemali s specifičnimi izzivi za posamezne države, opredeljenimi v poročilih, med drugim z vidika ciljev podnebne, okoljske in socialne politike. Skupna prizadevanja EU in njenih držav članic bi morala zagotoviti, da se naložbe usmerijo v najbolj trajnostne projekte.

Komisija bo sodelovala z državami članicami pri pregledu in primerjalni analizi zelenih proračunskih praks. Tako bo lažje oceniti, v kolikšni meri letni proračuni in srednjeročni fiskalni načrti upoštevajo okoljske vidike in tveganja ter najboljše prakse. Pregled okvira evropskega ekonomskega upravljanja bo vključeval sklic na trajnostne javne naložbe z vidika kakovosti javnih financ. Na podlagi tega bo potekala razprava o tem, kako izboljšati fiskalno upravljanje EU. Rezultati razprave bodo podlaga za morebitne prihodnje ukrepe, vključno s tem, kako obravnavati trajnostne naložbe v skladu s fiskalnimi pravili EU, hkrati pa ohraniti varovala pred tveganji za vzdržnost dolga.

Komisija bo predlagala minimalna obvezna zelena merila ali cilje za javna naročila v sektorskih pobudah, financiranju EU ali zakonodaji za posamezne izdelke. Taka minimalna merila bodo dejansko določila skupno opredelitev pojma „zeleni nakup“ ter s tem omogočila zbiranje primerljivih podatkov od javnih kupcev in določila podlago za ocenjevanje učinka zelenih javnih naročil. Javne organe v Evropi bodo spodbujala k vključevanju zelenih meril in uporabi oznak v svojih javnih naročilih. Komisija bo ta prizadevanja podprla z navodili, dejavnostmi usposabljanja in širjenjem dobrih praks. Hkrati bi morali javni kupci uporabljati metodologije izračuna stroškov v življenjski dobi, kadar koli je to mogoče. Komisija poziva vse akterje, tudi industrijo, naj razvijejo take zanesljive metodologije.

Za zagotovitev, da se energijska učinkovitost upošteva povsod, kjer je to ustrezno, bi bilo treba uporabiti načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“. To bi pripomoglo tudi k temu, da se prepreči tratenje virov, povezanih s proizvodnjo, prenosom, distribucijo in uporabo energije, ki dejansko ni potrebna. Komisija bo pripravila navodila za ravnanje v skladu s tem načelom.

Komisija bo:

- **od letošnjega leta dalje v poročila za posamezne države v okviru evropskega semestra kot njihov sestavni del vključila okoljsko trajnostnost,**
- **državam članicam pomagala pri ugotavljanju potreb po trajnostnih naložbah in možnostih za njihovo financiranje za vsako leto od leta 2020 dalje,**
- **v sodelovanju z državami članicami pregledala in primerjala prakse priprave zelenih proračunov,**
- **predlagala nadaljnjo zakonodajo in smernice za zelena javna naročila,**
- **zagotovila smernice o uporabi načela „energijska učinkovitost na prvem mestu“ kot dela naložbenih odločitev.**

4.3. Omogočanje trajnostnih naložb prek podpornega okvira za državno pomoč

Do leta 2021 bo revidirala zadevna pravila o državni pomoči, da bodo odražala politične cilje evropskega zelenega dogovora ter podpirala stroškovno učinkovit in socialno vključujoč prehod na podnebno nevtralnost do leta 2050. Pravila o državni pomoči bodo revidirana, da se zagotovi jasen, v celoti posodobljen in ustrezno prilagojen okvir, ki omogoča, da javni organi dosežejo te cilje, hkrati pa tudi najučinkovitejša uporaba omejenih javnih sredstev. Pravila o državni pomoči bodo podprla prehod s spodbujanjem pravih vrst naložb in zneskov pomoči. Spodbujala bodo inovacije in uvajanje novih, podnebnju prijaznih tehnologij v tržnem obsegu. Komisija bo v okviru tega preučila tudi nadaljnje postopkovne poenostavitve za odobritev državne pomoči za regije, določene za pravični prehod. Poleg tega bodo olajšala postopno opuščanje fosilnih goriv, zlasti tistih, ki najbolj onesnažujejo okolje, s čimer bodo zagotovljeni enaki konkurenčni pogoji na notranjem trgu. To bo vključevalo zlasti smernice o državni pomoči za varstvo okolja in energijo.

Do revizije lahko države članice še naprej uporabljajo prožnost, zagotovljeno v skladu z obstoječimi pravili, da bi dosegle svoje cilje za leto 2030 ter nadaljnje razogljičenje

sektorja električne energije in gospodarstva do leta 2050. Lahko se na primer odločijo za povečanje javnih naložb v sheme električne energije iz obnovljivih virov za cenejšo in bolj povezano zeleno energijo, za uvedbo cenejše in javno dostopne infrastrukture za polnjenje ali za sisteme krožnega gospodarstva, kot sta ponovna uporaba odpadne toplote ali recikliranje odpadkov.

Podobno se lahko države članice še naprej zanašajo na obstoječa pravila o državni pomoči, da bi ublažile socialne in regionalne posledice ukrepov za razogljičenje. Lahko se na primer odločijo za podporo delavcem, ki jih je prizadelo zaprtje premogovnikov, ali za naložbe v mala in srednja podjetja ter zagonska podjetja ali v izpopolnjevanje in prekvalifikacijo delavcev. Države članice lahko za ključne omogočitvene tehnologije in prebojne inovacije združijo svoja sredstva, da bi sprostile znatne zasebne naložbe za izvedbo pomembnih projektov skupnega evropskega interesa, tudi v regijah, ki jih je zeleni prehod najbolj prizadel.

Hkrati bodo pravila še naprej ohranjala celovitost notranjega trga ter obenem omogočala spoštovanje ciljev kohezije iz Pogodbe EU, ki so v središču evropskega povezovanja. Njihov cilj je zmanjšati razlike med stopnjami razvitosti različnih regij s podpiranjem regij z najbolj omejenimi možnostmi pri dohitevanju. To zlasti pomeni, da mora podpora velikim podjetjem v obliki donosnih javnih naložb še naprej koristiti le najrevnejšim regijam, ki jih bo prizadel zeleni prehod (člen 107(3)(a) in (c) PDEU).

V skladu s povedanim se bodo veljavna pravila o državni pomoči uporabljala prožno, pri čemer bo poudarek na številnih področjih, ki se zdijo ključna za doseg preobrazbe v podnebno nevtravno gospodarstvo.

4.3.1. Prožnejša uporaba državne pomoči za preobrazbo v podnebno nevtralne proizvodne procese

Komisija bo odobrila podporo, ki jo bodo države članice ponudile podjetjem pri razogljičenju ali elektrifikaciji proizvodnih procesov, pod pogojem, da zadevnih naložb ne zagotavljajo že ekonomske spodbude in da podjetja svoj okoljski vpliv zmanjšajo v tolikšni meri, da presegajo standarde ali merila Unije.

Da se kar najbolj zmanjšajo stroški za državo, bi morala biti javna podpora omejena na nujno potrebno. Veljavne smernice določajo najvišji znesek pomoči na podlagi dodatnih stroškov zadevne naložbe v primerjavi s teoretično alternativno naložbo, ki je manj ekološka. Komisija bo presodila, ali bi lahko v prihodnosti za naložbe, ki so združljive s prehodom na podnebno nevtravnost, namesto tega upravičene stroške določala glede na finančno vrzel, zlasti v primerih, ko ni hipotetične alternativne naložbe. To bi bilo lahko upravičeno glede na cilje zelenega dogovora in dejstvo, da so tovrstne naložbe pomemben način za zmanjšanje ogljičnega odtisa zadevnih obratov ter prispevajo k doseganju podnebne nevtralnosti.

4.3.2. Pomoč za izboljšanje energijske učinkovitosti stavb

Države članice bodo imele na podlagi smernic za varstvo okolja in energijo več možnosti za vlaganje v energijsko učinkovitost stavb. Zlasti jim bo omogočena večja prožnost pri podpiranju shem financiranja, ki dajejo prednost odjemalcem električne energije, kakršna je pogodbeno zagotavljanje prihranka energije. V okviru tovrstnih shem podjetja za energetske storitve vlagajo v nadgradnjo stavb, da se poveča njihova energijska učinkovitost, kar se jim povrne v obliki zmanjšanja stroškov za električno energijo na podlagi prihranka energije.

Države članice bodo imele tudi več prožnosti pri podpiranju nadgradenj, s čimer se bosta obravnavali tako energijska učinkovitost stavb kot vlaganje v proizvodnjo energije iz obnovljivih virov za lastno uporabo.

Komisija bo lahko pri ugotavljanju upravičenih stroškov za take projekte upoštevala dejstvo, da v mnogih primerih ni hipotetičnih naložb.

4.3.3. Pomoč za daljinsko ogrevanje

Za podporo, omejeno na distribucijska omrežja za daljinsko ogrevanje, se lahko v nekaterih primerih šteje, da ne spada na področje nadzora državne pomoči, ker je infrastrukturni ukrep, ki ne vpliva na konkurenco in trgovino. To bi bilo lahko res predvsem, kadar se omrežja za daljinsko ogrevanje upravljajo na enak način kot druga energetska infrastruktura, tj. z ločitvijo od proizvodnje toplote, dostopom tretjih strani in reguliranimi tarifami.

Za vse druge primere, v katerih je prisotna državna pomoč, smernice za varstvo okolja in energijo določajo vrsto pogojev, pod katerimi je dovoljeno odobriti podporo projektom daljinskega ogrevanja. Pravila zlasti zahtevajo, da se z naložbo realizira energijsko učinkovit sistem daljinskega ogrevanja, kot je opredeljen v direktivi o energetski učinkovitosti. Smernice glede zneskov, ki jih je mogoče dodeliti, razlikujejo med intenzivnostmi pomoči za naložbene stroške za obrate za daljinsko ogrevanje in tako imenovano metodo finančne vrzeli v financiranju gradnje ali posodobitev distribucijskega omrežja.

Da bi lahko daljinsko ogrevanje prispevalo k prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo, bodo imele države članice v prihodnosti možnost, da pristop finančne vrzeli uporabijo tudi za proizvodnjo daljinskega ogrevanja kot alternativo največjim intenzivnostim pomoči, ki jih določajo smernice za varstvo okolja in energijo.

Državam članicam bi bilo lahko dovoljeno tudi, da z državnimi sredstvi podprejo omrežja za daljinsko ogrevanje, ki niso del energijsko učinkovitih sistemov daljinskega ogrevanja, če se bodo naložbe, namenjene povečanju energijske učinkovitosti proizvodnje toplote, začele v treh letih od posodobitve omrežja.

4.3.4. Pomoč za zaprtje elektrarn na premog

Sežiganje lignita je ena od oblik proizvodnje električne energije, pri kateri se sprošča največ CO₂ in ki najbolj onesnažujejo okolje. Kljub temu, da bo sistem EU za trgovanje z emisijami povzročil zmanjšanje ogljično intenzivne proizvodnje električne energije, več držav članic načrtuje pospešitev postopnega opuščanja elektrarn na črni premog in lignit. Države članice, ki se odločijo za dodelitev pomoči za zaprtje elektrarne na premog v tem kontekstu, na primer v obliki nadomestil upravljavcem za izpad dobička zaradi nezmožnosti nadaljevanja prodaje električne energije na trgu, bi morale tovrstne načrte priglasiti Komisiji. Komisija bo državno pomoč tovrstnim projektom ocenjevala neposredno na podlagi Pogodbe.

Pri tem bo Komisija zlasti proučila sorazmernost takšne podpore, da bi preprečila prekomerna nadomestila. To pomeni, da morajo države članice dokazati, da nadomestilo ne presega izgub dobička pri delovanju obratov zaradi njihovega pričakovanega zaprtja. Pomembno je tudi zagotoviti, da se s strukturo ukrepa kakršna koli izkrivljanja konkurence na trgu omejijo na najmanjša možna.

Opozoriti je pa treba, da za državno podporo, ki se ne navezuje na gospodarsko dejavnost, zlasti v korist posameznikov (npr. socialna pomoč ali pomoč za prekvalifikacijo) ali za financiranje javno dostopne infrastrukture, ne veljajo pravila o državni pomoči, dokler se s podporo podjetjem ne zagotavlja posredna prednost.

4.3.5. Pomoč za krožno gospodarstvo

Države članice bodo imele več možnosti, da podprejo ukrepe, ki so potrebni za prehod z linearnega gospodarstva na krožno gospodarstvo, kot so recikliranje odpadkov, ponovna uporaba odpadne toplote, ponovna uporaba CO₂ ali ločeno zbiranje tokov odpadkov. Ta prožni pristop bo mogoč, če se bodo pri določanju zneska pomoči upoštevali morebitni dodatni prihodki, ki bi jih lahko zagotovile naložbe v krožno gospodarstvo.

Komisija bo:

- še naprej učinkovito izvajala pravila o državni pomoči, ki so glavni spodbujevalci prehoda, in veljavna pravila prožno uporabljala na področjih, ki so ključna za prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo,
- do leta 2021 revidirala pravila o državni pomoči, da bodo odražala politične cilje evropskega zelenega dogovora ter podpirala stroškovno učinkovit prehod na podnebno nevtralnost do leta 2050.

5. IZVRŠEVANJE: PRIPRAVA PRIMERNIH TRAJNOSTNIH PROJEKTOV

V sedanjih razmerah visoke likvidnosti trga je velik izziv priprava resnih naložbenih projektov, ki so skladni z evropskim zelenim dogovorom. Povpraševanje po naložbenih projektih, ki bi bili združljivi s pričakovanji in zahtevami vlagateljev, še ni izpolnjeno. Razpoložljiva finančna sredstva še niso izčrpana. Svetovalna podpora za nosilce projektov se je izkazala za zelo učinkovito pri premoščanju vrzeli med konceptom in ekonomsko donosnim projektom.

Na podlagi zastavljenih prednostnih nalog bosta tehnična pomoč in svetovalna podpora pomagali pri prepoznavanju in pripravi trajnostnih projektov ter zagotovili krepitev zmogljivosti nosilcev projektov, da bodo lažje pridobili finančna sredstva. To bo organizirano na različnih ravneh – od podpore javnim upravam pri opredelitvi naložbenih načrtov do podpore posameznim javnim in zasebnim nosilcem projektov pri pripravi in izvajanju konkretnih projektov.

5.1.1. Podpora upravam

Program za podporo strukturnim reformam bo skupaj s svojim naslednikom, tj. programom za podporo reformam, državam članicam zagotavljal tehnično podporo pri oblikovanju in izvajanju reform, da se doseže dvojni prehod – podnebni in digitalni. Omejene upravne zmogljivosti javnih uprav na nacionalni, regionalni in lokalni ravni v državah članicah, njihova osveščenost in strokovno znanje na področju trajnostnosti, so med največjimi ovirami, ki zavirajo naložbe v trajnostno infrastrukturo in okoljevarstvo. Program bo v pomoč pri prepoznavanju potenciala naložb v čisto energijo ali ukrepov, namenjenih pospešitvi vlaganja v energijsko učinkovitost stavb. Komisija s programom za podporo

reformam države članice prav tako podpira pri opredeljevanju akcijskih načrtov za krožno gospodarstvo, zeleno oblikovanje proračuna ali trajnostno financiranje in naložbe.

5.1.2. Podpora nosilcem projektov

Na ravni nosilcev projektov bodo pri prepoznavanju, pripravi, razvoju, strukturiranju, oddaji naročila in izvajanju naložbenih projektov v podporo svetovalno vozlišče InvestEU in svetovalne pobude, ki so bile razvite v okviru programa InvestEU, in sicer s skupnim proračunom v višini 500 milijonov EUR, kot je predlagala Komisija. Po potrebi se bodo s sredstvi okrepile tudi zmogljivosti nosilcev in finančnih posrednikov za izvajanje operacij financiranja in naložbenih operacij. Pri tej celoviti ponudbi storitev se bodo upoštevali vidiki, povezani s trajnostnostjo.

Svetovalno vozlišče InvestEU bo zagotovilo enotno vstopno točko za javne in zasebne nosilce projektov ter za finančne posrednike za izvajanje operacij financiranja in naložbenih operacij v korist subjektov, ki le s težavo pridobijo financiranje. Del vozlišča bo postala tudi skupna pobuda Komisije in Evropske investicijske banke, Jaspers, namenjena razvoju projektov prek strukturnih skladov. Relevantne svetovalne pobude v okviru svetovalnega vozlišča InvestEU bi lahko vključevale nadaljevanje mehanizma evropske pomoči, namenjene področju energije na lokalni ravni (ELENA), v okviru svetovalnega vozlišča InvestEU, da se podprejo lokalni projekti za trajnostno energijo in čist promet. Vključevale bi lahko tudi druge svetovalne pobude v okviru razdelka za trajnostno infrastrukturo, ki zagotavljajo podporo zasnovi operacij financiranja in naložbenih operacij trajnostnih projektov na področjih ključne infrastrukture, kot so promet, energija, okolje, širokopasovne povezave in digitalna poveztljivost. Posebna pozornost bo namenjena tudi tehnični pomoči za projekte, ki dajejo prednost naravnemu kapitalu in rešitvam, ki upoštevajo naravo.

Javni vlagatelji bodo imeli koristi od prilagojene podpore pri izvajanju svojih projektov v praksi. Novi instrument za „preverjanje trajnostnih javnih naročil“, ki temelji na obstoječem prostovoljnem predhodnem mehanizmu za velike infrastrukturne projekte, jim bo v pomoč, da bodo lahko v celoti izkoristili razpoložljive možnosti za ekologizacijo njihovega javnega naročanja in zagotavljanje trajnostnosti projekta ter spoštovanje najvišjih okoljskih standardov v celotni dobavni verigi.

5.1.3. Zagotavljanje skladnosti in prepoznavnosti

Komisija bo zagotovila, da se bosta podpora javni upravi in posameznim projektom zagotavljali na usklajen način, kadar je ustrezno. Dejavnosti Komisije na področju krepitve zmogljivosti in strateškega načrtovanja kažejo pozitivne rezultate, ki bi jih bilo v prizadevanjih za uresničitev zelenega dogovora mogoče ponoviti in še okrepiti. Obstoječe tesno sodelovanje med dejavnostmi služb Komisije in podporo, ki jo Evropsko svetovalno vozlišče za naložbe (EIAH) zagotavlja nacionalnim spodbujevalnim bankam in naložbenim projektom, se bo v okviru relevantnih naslednikov programov v prihodnjem večletnem finančnem okviru razširilo, da bi se okrepila oblikovanje in realizacija pripravljenih trajnostnih naložbenih projektov.

Portal InvestEU bo temeljil na sedanjem Evropskem portalu naložbenih projektov, tako da se bo nadaljevalo ponujanje brezplačne storitve uporabnikom prijaznega spletnega portala, ki podjetjem in nosilcem projektov v EU, ki želijo pridobiti financiranje, zagotavlja potrebno prepoznavnost in priložnosti za mreženje med vlagatelji po vsem

svetu. Poudarek portala bo med drugim na pripravi primernih naložbenih projektov v EU, ki bodo na voljo izvajalskim partnerjem Sklada InvestEU. Ti bodo proučili projekte na njihovem geografskem območju ali področju dejavnosti.

Komisija bo:

- **s programom za podporo strukturnim reformam državam članicam zagotavljal tehnično podporo pri oblikovanju in izvajanju reform, ki krepijo rast, vključno z razvojem strategij za trajnostne naložbe,**
- **prek svetovalnega vozlišča InvestEU zagotavljal prilagojene svetovalne storitve zasebnim in javnim nosilcem trajnostnih projektov,**
- **predlagala instrument za preverjanje trajnostnih javnih naročil, ki bo zagotavljal ekologizacijo javnih infrastrukturnih projektov**

6. MEHANIZEM ZA PRAVIČNI PREHOD

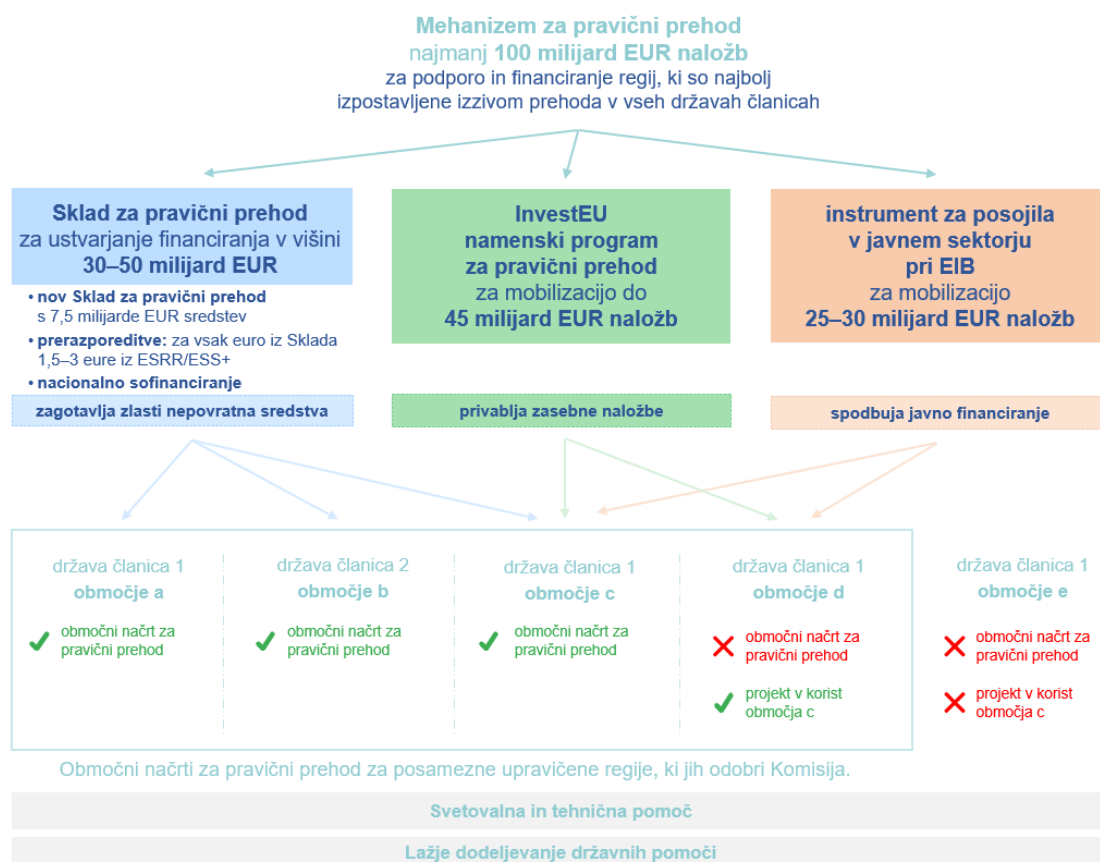
Za prehod na trajnostno in podnebno nevtralno gospodarstvo bodo potrebne znatne naložbe po vsej Evropi in odločen odziv politike na vseh ravneh. Čeprav bodo finančna sredstva za prehod na zeleno gospodarstvo potrebovale vse regije, bo ta preobrazba na nekaterih območjih predstavljala precejšen izziv. Za podnebno nevtralnost bo nujno korenito prestrukturiranje njihovih gospodarstev, prav tako pa bo prilagoditev zahtevala strukturne spremembe poslovnih modelov ter pridobivanje novih znanj in spretnosti. To je treba priznati in upoštevati v prehodu, v katerem nihče ne sme biti prezrt.

Pridobivanje in izkoriščanje fosilnih goriv bo precej upadlo, korenito pa bodo preoblikovane tudi dejavnosti z velikimi emisijami toplogrednih plinov. Regije in območja, ki so močno odvisna od teh dejavnosti, bodo morala prestrukturirati svoje gospodarske panoge, zagotoviti, da lahko nove gospodarske dejavnosti vzdržujejo čvrsto gospodarsko in družbeno tkivo, ter delavcem, ki si bodo morali poiskati novo zaposlitev, ponuditi potrebno usposabljanje. Prehod brez potrebnih spremljevalnih ukrepov ne bo mogoč, saj tako ne bi bil niti pravičen niti družbeno trajnosten.

Da bi rešila specifične težave, s katerimi se spopadajo nekatere regije, Komisija predlaga mehanizem za pravični prehod, ki omogoča načrtno podporo za ustvarjanje potrebnih naložb na teh območjih. Mehanizem za pravični prehod bo sestavljen iz treh stebrov:

- Sklada za pravični prehod;
- namenskega programa za pravični prehod v okviru Sklada InvestEU in
- novega instrumenta za posojila v javnem sektorju za dodatne naložbe, ki jih bo mobilizirala Evropska investicijska banka.

Slika 4. Financiranje mehanizma za pravični prehod

Vsak steber bo zajemal različne instrumente za zagotavljanje nepovratnih sredstev in financiranja, da bo ponudba možnih oblik podpore kar najširša in skladna s potrebami po mobilizaciji naložb v korist najbolj prizadetih regij. Da bi se dosegla skladnost med tremi stebri, se bo Sklad za pravični prehod uporabljal predvsem za zagotavljanje nepovratnih sredstev; namenski program za pravični prehod v okviru InvestEU bo pritegnil zasebne naložbe, novi instrument za pravični prehod za posojila v javnem sektorju pa bo spodbujal javno financiranje. Vzporedno s temi ukrepi se bo zagotavljala namenska svetovalna in tehnična pomoč zadevnim regijam in projektom. Mehanizem za pravični prehod bo vključeval trden okvir upravljanja, osredotočen na območne načrte za pravični prehod.

Gledano skupaj bi lahko komponente mehanizma za pravični prehod v obdobju 2021–2027 prispevale k mobilizaciji naložb v regije, ki so najbolj izpostavljene izzivom prehoda, v višini 100 milijard EUR. Vse naložbe, ki bodo prejele financiranje, bodo skladne s cilji zelenega dogovora.

Komisija bo poleg tega predlagala revizijo uredb o Raziskovalnem skladu za premog in jeklo, da bi omogočila uporabo deleža sredstev, ki se bodo sprostila iz naslova Evropske skupnosti za premog in jeklo. Tako bo mogoče ohraniti letni raziskovalni program, vreden najmanj 40 milijonov EUR, ter financirati velike prebojne raziskovalne in razvojne projekte na področju pridobivanja čistega jekla. Raziskovalna dejavnost v premogovništvu bo osredotočena na regije v prehodu po načelih mehanizma za pravični prehod.

Nadalje bo sklad za modernizacijo sistema EU za trgovanje z emisijami dopolnil mehanizem za pravični prehod. Z dodatnimi sredstvi v višini 14 milijard EUR (odvisno od končnih ravni cen ogljika) v obdobju 2021–2030 se bodo pokrile nizkoogljične naložbe v 10 državah članicah upravičenkah (Romunija, Bolgarija, Madžarska, Latvija, Litva, Estonija, Češka, Poljska, Slovaška in Hrvaška).

6.1. Prvi steber: Sklad za pravični prehod

Sklad za pravični prehod bo razpolagal z lastnimi sredstvi v višini 7,5 milijarde EUR v okviru proračuna EU poleg predloga Komisije za naslednji večletni finančni okvir iz maja 2018¹⁰. Namen sklada bo zmanjšati družbene in gospodarske stroške prehoda na podnebno nevtralnost.

Komisija je danes sprejela predlog uredbe o ustanovitvi Sklada za pravični prehod in predlog za ciljno usmerjene spremembe uredbe o skupnih določbah. Za sprostitev vsakega eura iz Sklada za pravični prehod bo morala vsaka država članica zagotoviti najmanj 1,5 in največ 3 eure iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in Evropskega socialnega sklada plus. Te odhodke iz proračuna EU bo dopolnjevalo nacionalno sofinanciranje v skladu s pravili kohezijske politike. Tako bi bilo mogoče zagotoviti skupni znesek javnih sredstev, mobiliziranih prek Sklada za pravični prehod, v višini od 30–50 milijard EUR.

Sklad za pravični prehod bo koristil območjem z visoko stopnjo zaposlenosti v proizvodnji premoga, lignita, naftnega skrilavca in šote ter območjem s panogami, ki proizvajajo veliko toplogrednih plinov, ki se bodo bodisi opustile ali pa jih bo prehod močno prizadel. V ravni podpore se bo odražala velikost izzivov na teh območjih v smislu potrebe po gospodarski diverzifikaciji in prehodu na brezogljične in nizkoogljične dejavnosti, ki imajo potencial za rast, ter potrebe po prekvalifikaciji delavcev, da se jih opremi s potrebnimi znanji in spretnosti, da si bodo lahko poiskali nove zaposlitve.

Sklad za pravični prehod bo v pomoč pri preobrazbi teh regij, brez katere ne bi mogli doseči ogljične nevtralnosti do leta 2050. Združeval bo porabo za podnebne ukrepe in podporo za premostitev razlik med državami članicami in znotraj njih. Zato se bo Sklad za pravični prehod izvajal v okviru kohezijske politike, ki je glavna politika EU za zmanjšanje regionalnih razlik in obravnavanje strukturnih sprememb v evropskih regijah. Izvajanje bo potekalo v okviru deljenega upravljanja v tesnem sodelovanju z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi ter deležniki. Tako bo čut odgovornosti močnejši, na voljo pa bodo orodja in strukture za učinkovit okvir upravljanja.

Iz Sklada za pravični prehod se bo zagotavljala podpora vsem državam članicam s poudarkom na tistih, ki bodo nosile največji del bremena prehoda. Razdelitev virov med države članice bo temeljila na obsegu izziva razogljichenja regij z največjimi emisijami toplogrednih plinov (iz industrije), socialnih izzivov ob upoštevanju potencialnih izgub delovnih mest v industriji, pridobivanju premoga in lignita in proizvodnji šote ter pridobivanja naftnega skrilavca in potrebe po posledični prekvalifikaciji delavcev. Za zagotovitev, da bo prehod pravičen in sprejemljiv za vse, bo razdelitev dodeljenih sredstev odražala sposobnost držav članic, da se s tem izzivom spoprimejo v skladu z ravno svojega gospodarskega razvoja.

¹⁰ COM(2019) 456 final.

Države članice bodo morale v dialogu s Komisijo in skladno z njihovimi nacionalnimi energetske in podnebne načrti v namenskih območnih načrtih za pravični prehod opredeliti upravičena območja. Ta dialog bo temeljil na oceni območij, ki jih bo najbolj prizadel prehod na podnebno nevtralnost, ter izzivov glede zaposlovanja in gospodarskih izzivih, s katerimi se bodo soočala, kot so bili ugotovljeni v okviru evropskega semestra. Države članice bodo to oceno upoštevale pri pripravi območnih načrtov za pravični prehod, v katerih bodo določile potek procesa prehoda in vrste načrtovanih ukrepov. Načrti bodo priloženi programom kohezijske politike, ki vključujejo podporo iz Sklada za pravični prehod, in jih bo Komisija sprejela skupaj s temi programi.

Da bi se viri porabili kar najbolj učinkovito, bo mogoče s sredstvi Sklada za pravični prehod podpirati naložbe v preoblikovanje obstoječih obratov, tudi v sektorjih, vključenih v sistem EU za trgovanje z emisijami, vendar samo, kadar se bo s temi naložbami doseglo znatno zmanjšanje emisij in tudi pozitiven dolgoročen prispevek k razmeram glede zaposlovanja na zadevnih območjih, v skladu z območnimi načrti prehoda.

Območni načrti za pravični prehod – osrednji element mehanizma za pravični prehod

Območni načrti za pravični prehod bodo v središču mehanizma za pravični prehod in bodo merilo za vse njegove stebre. V načrtih bodo določeni družbeni, gospodarski in okoljski izzivi, ki izhajajo iz postopnega opuščanja dejavnosti, povezane s fosilnimi gorivi, ali razogljičenja procesov ali izdelkov, pri katerih se ustvarjajo velike količine toplogrednih plinov. Določali bodo tudi potek procesa prehoda do leta 2030, vključno s potrebami po razvoju, prekvalifikaciji in sanaciji okolja ter s pristopom za njihovo celostno obravnavo, časovnim načrtom prehoda, vrstami načrtovanih ukrepov in mehanizmi upravljanja. To pomeni, da se bodo lahko ukrepi, ki bodo prejeli podporo iz Sklada za pravični prehod, med državami članicami in območji razlikovali tako po prednostnih nalogah kot po ugotovljenih izzivih. Proces načrtovanja programov bo temeljil na oceni, ki je bila izvedena v okviru evropskega semestra. Države članice bodo ob upoštevanju te ocene pripravile območne načrte za pravični prehod, ki bodo del programov v okviru Sklada za pravični prehod. Komisija bo z odobritvijo načrtov odprla priložnosti za namensko financiranje iz Sklada za pravični prehod (prvi steber mehanizma za pravični prehod), pa tudi iz namenskega programa za pravični prehod v okviru InvestEU (drugi steber) in instrumenta za posojila v javnem sektorju pri skupini EIB (tretji steber).

6.2. Drugi steber: namenski program za regije, določene za pravični prehod, v okviru Sklada InvestEU

Mehanizem za pravični prehod bo vključeval tudi namenski program za pravični prehod v okviru InvestEU za ustvarjanje dodatnih naložb v korist najbolj prizadetih regij. Tako bo mogoče gospodarske dejavnosti, ki jih je treba postopoma opustiti zaradi njihovega vpliva na podnebje in okolje, nadomestiti z novimi. V primerjavi s Skladom za pravični prehod bodo v okviru te možnosti omogočene tudi naložbe v širok izbor projektov v skladu s širšo upravičenostjo naložb v okviru InvestEU. Sredstva v okviru InvestEU bodo med drugim namenjena financiranju projektov energetske in prometne infrastrukture, vključno s plinsko infrastrukturo in daljinskim ogrevanjem, vendar tudi projektov razogljičenja, gospodarske diverzifikacije regij, socialne infrastrukture ter znanj in spretnosti. S pomočjo teh sredstev se bodo lahko prizadeti sektorji hitreje prilagodili načinom podnebju prijazne proizvodnje. Financiranje v okviru InvestEU se lahko uporabi za podpiranje

ekonomsko donosnih naložb na teh področjih, s čimer se zagotovijo dopolnjevanje Sklada za pravični prehod in sinergije z njim.

Po sedanjih ocenah naj bi se s Skladom InvestEU ustvarilo 650 milijard EUR dodatnih zasebnih in javnih naložb, ki bi jih bilo mogoče uporabiti za podporo ciljem politik EU v naslednjem večletnem finančnem okviru, in sicer prek jamstva EU v višini 38 milijard EUR. Podpora temu jamstvu izhaja iz kombinacije sredstev proračuna EU v višini 15,2 milijarde EUR (tj. 40-odstotna stopnja oblikovanja rezervacij) in pogojnih obveznosti za preostali znesek.

Sklad InvestEU je lahko učinkovito orodje za ustvarjanje obsežnih dodatnih naložb v projekte za pravični prehod v zadevnih regijah. V ta namen se bo del financiranja v okviru Sklada InvestEU namenil ciljem pravičnega prehoda. Tako bi bilo mogoče ustvariti do 45 milijard EUR naložb v obdobju 2021–2027, s katerimi bi se podprl prehod v zadevnih regijah, pri čemer bi poizkusili odražati nacionalni razdelitveni ključ v okviru Sklada za pravični prehod. Vendar pa bo končna uporaba InvestEU še naprej temeljila na povpraševanju in bo odvisna od priprave primernih projektov. Ključna za doseganje ciljev bo absorpcijska sposobnost zadevnih regij. Skupni cilj v višini 45 milijard EUR ustreza rezervacijam v višini približno 1,8 milijarde EUR iz proračuna EU za program InvestEU. Poleg tega bodo lahko države članice del dodeljenih sredstev iz Sklada za pravični prehod prispevale k podpori naložb, in sicer prek zajamčenih posojil ali lastniškega kapitala v okviru oddelka sklada InvestEU za države članice. Potrebna bo tudi prilagojena svetovalna podpora za pripravo primernih projektov. Pri tem je v tekočih pogajanjih o večletnem finančnem okviru nujno zagotoviti ustrezno raven jamstva InvestEU.

Projekti v regijah, ki imajo odobren načrt prehoda na podlagi uredbe o Skladu za pravični prehod, ali pa projekti, ki koristijo tem regijam (tudi, če niso umeščeni v te regije), lahko prejemajo sredstva iz programa, vendar le, če je financiranje zunaj območij, določenih za pravični prehod, ključno za prehod na teh območjih. To je še zlasti relevantno v primeru projektov prometne ali energetske infrastrukture, ki izboljšujejo povezanost območij, določenih za pravični prehod. Naložbe za doseganje ciljev pravičnega prehoda se lahko štejejo k doseganju podnebnih ciljev in prispevajo k doseganju dodeljevanja 30 % odhodkov za podnebne cilje, določene za program InvestEU.

Takšno načrtno usmerjanje jamstva InvestEU v cilje pravičnega prehoda bo sprostilo upravičene naložbe v okviru vseh štirih sklopov politike in se bo odražalo v osnovnih finančnih produktih. Izvajalskim partnerjem bi bilo mogoče ponuditi namenske spodbude v obliki pristojbin ali ugodnejšega kritja tveganj za projekte, ki se bodo izvajali v regijah, zajetih v prehodu. Namera glede ciljev pravičnega prehoda se bo upoštevala v naložbenih smernicah za sklad InvestEU in jamstvenih sporazumih z izvajalskimi partnerji. Nadalje bodo imeli na razpisih za zbiranje predlogov, naslovljenih na izvajalske partnerje v okviru Sklada InvestEU, prednost tisti izvajalski partnerji, ki bodo ponujali finančne produkte, ki prispevajo k ciljem pravičnega prehoda. **Z namensko tehnično pomočjo se bo zagotovilo, da bodo projekti primerni za naložbe v okviru svetovalnega vozlišča InvestEU, čemur bodo namenjena dodatna finančna sredstva.**

6.3. Tretji steber: instrument za posojila v javnem sektorju pri skupini Evropske investicijske banke

Instrument za posojila v javnem sektorju pri Evropski investicijski banki bo podprl povečanje naložb javnega sektorja v regijah, v katerih se odvija podnebni prehod. S tem

bo imel javni sektor dostop do ugodnih posojil. Subjekti javnega sektorja bodo s tovrstnimi posojili pridobili sredstva, s katerimi bodo lahko izvajali ukrepe za olajšanje prehoda na podnebno nevtralnost. Podprte naložbe bodo zadevale vse od energetske in prometne infrastrukture, omrežij za daljinsko ogrevanje, ukrepov za energijsko učinkovitost, vključno z obnovo stavb, do socialne infrastrukture, lahko pa bodo vključevale tudi druge sektorje. Podpora EU bi imela lahko med drugim obliko subvencije obrestne mere ali nepovratne naložbene podpore, financirala bi se iz proračuna EU in se združila s posojili, ki jih bo Evropska investicijska banka ponujala občinskim, regionalnim in drugim javnim organom.

Geografski obseg bo enak kot pri programu za pravični prehod v okviru InvestEU (drugi steber mehanizma za pravični prehod), tj. projekti v regijah z odobrenimi načrti prehoda, vključno s projekti, ki koristijo tem regijam, vendar le, če je financiranje zunaj območij, določenih za pravični prehod, ključno za prehod na teh območjih. Instrument za pravični prehod za posojila v javnem sektorju naj bi ponujal takšne prednostne pogoje financiranja, da bi se podprle naložbe javnega sektorja v korist najbolj prizadetih regij. Prav tako bo vključeval svetovalno podporo pri pripravi primernih projektov.

Podpora v okviru instrumenta za posojila v javnem sektorju bo dopolnjevala produkte, ki jih ponuja namenski program za pravični prehod v okviru InvestEU. Uporabljala se bo za projekte, ki ne ustvarjajo tržnih tokov prihodkov in ki se sicer ne bi financirali brez prvin subvencioniranja.

S prispevkom iz proračuna EU v višini 1,5 milijarde EUR in posojili EIB v višini 10 milijard EUR na lastno tveganje bi lahko instrument za posojila v javnem sektorju v obdobju 2021–2027 mobiliziral javne naložbe, vredne med 25 in 30 milijard EUR. S tem bi se odražal nacionalni razdelitveni ključ v okviru Sklada za pravični prehod, s temi sredstvi pa bi se podprl prehod zadevnih regij. Komisija bo zakonodajni predlog za vzpostavitev tega novega instrumenta za posojila v javnem sektorju predložila marca 2020. Komisija bo morda sčasoma glede na razvoj potreb javnega sektorja proučila možnosti sodelovanja z dodatnimi izvajalskimi partnerji.

6.4. Tehnična pomoč in svetovalna podpora

Pravični prehod ne bo odvisen le od denarja, ki bo na razpolago za podporo naložbam, vendar tudi od usmerjanja tega denarja k pravim projektom. Državam članicam in regijam se bo pomoč zagotavljala prek platforme za pravični prehod, ki jo bo upravljala Komisija. Platforma bo kot temelj uporabila že obstoječo platformo za premogovniške regije v tranziciji, ki pri pravičnem prehodu že podpira evropske regije, ki proizvajajo fosilna goriva, in jo še razširila. Zagotavljala bo tehnično in svetovalno podporo za pripravo območnih načrtov za pravični prehod, in sicer bo prek mreže strokovnjakov omogočala izmenjavo informacij med državami članicami, regijami, agencijami in deležniki. Komisija bo že v prvem četrtletju leta 2020 objavila razpis za prijavo v okviru programa za podporo strukturnim reformam, da bi državam članicam po potrebi pomagala pri pripravi njihovih območnih načrtov prehoda. Mehanizem za pravični prehod bo prav tako zagotavljal svetovalno podporo in tehnično pomoč z enakimi sredstvi, kot je opisano v oddelku 5.1.2.

Komisija bo:

- s zakonodajalcema sodelovala v prizadevanjih za hitro sprejetje uredbe o Skladu za pravični prehod in ustreznih sprememb uredbe o skupnih določbah,
- v sodelovanju s skupino EIB in drugimi izvajalskimi partnerji izvajala program za pravični prehod v okviru InvestEU, ko bo sprejet,
- marca 2020 predložila zakonodajni predlog za instrument za posojila v javnem sektorju pri EIB,
- državam članicam in regijam pomagala pri pripravi območnih načrtov prehoda,
- zagotavljala tehnično pomoč in svetovalno podporo, da se pripravijo resni projekti, ki bodo koristili regijam, določenim za pravični prehod.

7. SKLEP IN NASLEDNJI KORAKI

Naložbeni načrt za trajnostno Evropo je ključen pri mobilizaciji naložb, ki so potrebne za doseganje ambicioznih ciljev iz evropskega zelenega dogovora. Komisija si je s svojo zavezo, da bo v naslednjem desetletju mobilizirala vsaj 1 000 milijard EUR trajnostnih naložb iz proračuna EU, zastavila zelo konkreten cilj, ki bo merilo za spremljanje doseženega napredka. Načrt poleg tega vsebuje zavezo, da se uporabijo vsi relevantni spodbujevalni prijemci politike, da se zasebnim in javnim vlagateljem zagotovi okvir, ki bo v kar največji meri omogočal trajnostne naložbe. Vsebuje tudi obnovljeno zavezo, da se organom in nosilcem projektov zagotovi potrebna podpora pri načrtovanju in izvajanju projektov. Komisija je glede na obseg potreb po financiranju odločena, da bo še naprej proučevala načine za mobilizacijo dodatnih finančnih sredstev, da bi se dosegli cilji evropskega zelenega dogovora.

Z mehanizmom za pravični prehod, ki je del načrta, bo zagotovljeno, da pri prehodu v trajnostno prihodnost nihče ne bo prezrt. Pri tem bodo regije, ki so izzivom prehoda najbolj izpostavljene, prejele tako finančno kot administrativno pomoč.

Uspeh naložbenega načrta za trajnostno Evropo bo odvisen od sodelovanja vseh relevantnih deležnikov pri njegovem izvajanju. Bistveno do, da države članice in Evropski parlament med pogajanja o prihodnjem finančnem okviru ohranijo ambiciozne cilje iz predloga Komisije. Skupnost vlagateljev, vključno z institucionalnimi vlagatelji, bankami, spodbujevalnimi ustanovami in skladi zasebnega kapitala, je pozvana, da v celoti izkoristi nastajajoči okvir za trajnostne naložbe. Organi držav članic pa bodo morali prevzeti dejavno vlogo pri prepoznavanju, promociji in po potrebi sofinanciranju takšnih naložb.

Komisija bo vsako leto organizirala vrh o trajnostnih naložbah, na katerem bodo sodelovali vsi relevantni deležniki. Vrh bo priložnost za pregled napredka po posameznih vejah dela, vključenih v naložbenem načrtu za trajnostno Evropo, in za opredelitev novih pristopov k ukrepanju. Komisija bo z ustreznimi partnerji še naprej proučevala, katere dodatne vire bi bilo mogoče mobilizirati, da se doseže dolgoročno financiranje prehoda, in kako bi jih bilo mogoče uporabiti na inovativne načine. Poleg tega bo Komisija v skladu s sklepi Sveta iz decembra 2019 razvijala in zagotavljala redne ocene okoljskih vplivov in socialno-ekonomskih učinkov prehoda na podnebno nevtralnost ter s tem povezane naložbene potrebe, da se ti vplivi in učinki ustrezno obravnavajo.